

OŚRODEK DOKUMENTACJI ZABYTKÓW
w WARSZAWIE

AKTA EWIDENCYJNE ZABYTKÓW
ARCHITEKTURY I BUDOWNICTWA

1. Obiekt
CERKIEW GR.-KAT. PAR. P. W. ŚW. STEFANA PIERWSZEGO MĘCZENNIKA
OB. KOŚCIÓŁ RZYM.-KAT. PAR. P.W. NIEPOKALANEGO PO CZĘCIA NMP

2. Czas powstania
1885
1926

3. Miejscowość

NEHRYBKA

4. Adres
Nehrybka

nr hipoteczny KW

5. Przynależność administracyjna

województwo podkarpackie
gmina Przemyśl

pow. przemyski

6. Poprzednie nazwy miejscowości

7. Przynależność administracyjna
I.VI. 1975.r

Województwo rzeszowskie

Powiat Przemyśl

8. Właściciel i jego adres

Parafia Rzymskokatolicka w
Nehrybce

9. Użytkownik i jego adres

j. w.

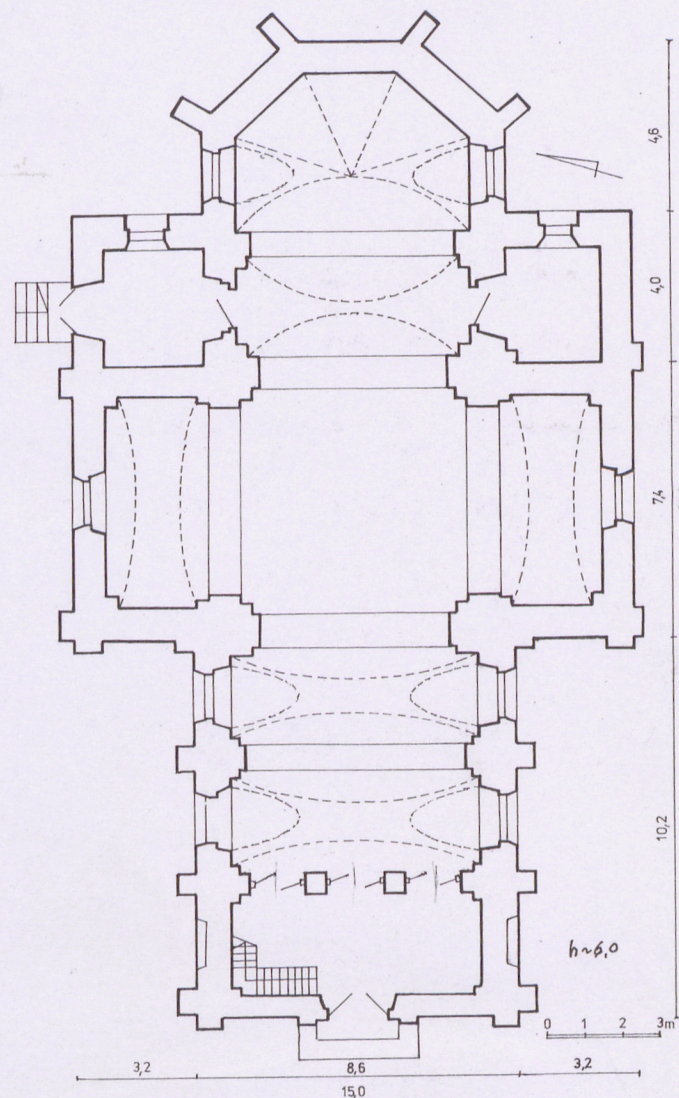
10. rejestr zabytków
Nr 4-232 data 17.10.2007

Widok ogólny zespołu cerkiewnego - od zachodu

1:25 000

12. Autorzy, historia obiektu, określenie stylu

Pierwsza wzmianka o Nehrybce pochodzi z 1363 r. i wymienia Jakuba, jako proboszcza wyznania ruskiego (prawosławnego).

Dokument Władysława Jagiełły z roku 1389, którym nadaje prawa miejskie Przemyślowi, wymienia także Nehrybkę, która nazywała się wówczas *Nehrzebka*. Wieś w czasach Rzeczypospolitej należała do dóbr koronnych. W 2 poł. XVIII w. należała do Ignacego Cetnera a później w XIX w. do Hieronima Lubomirskiego. Ostatnimi właścicielami Nehrybki byli Bielawscy, fundatorzy kościoła.

W 2 poł. XIX odnotowana jest cerkiew parafialna, która stała najpewniej na miejscu gdzie obecna, choć plan katastralny z 1852 r. wskazuje w tym miejscu świątynię pod wezwaniem Św. Marii.

Nową cerkiew wzniesiono w 1885 r. Została ona zniszczona w czasie działań I wojny światowej, po czym odbudowano ją w roku 1926. Równocześnie wzniesiona została brama – dzwonnica oraz ogrodzenie.

13. Opis (sytuacje, materiał i konstrukcje, rzut, bryła, elewacje, wnętrze, wyposażenie instalacje)

Sytuacja - Zespół cerkiewny usytuowany jest w środkowej części wsi, przy głównej drodze lokalnej, około 40 m w kierunku wschodnim od drogi, która łączy się z drogą Przemyśl – Hermanowice. Zabudow działki kościelnej na niewielkim podwyższeniu w stosunku do drogi. Teren ogrodzony metalowymi kowalskiej roboty płotem, w którego linii północnej znajduje się brama – dzwonnica.

Materiał - Cerkiew zbudowana z cegły, na kamiennym fundamencie, tynkowana. Sklepienia - w babińcu ramionach nawy i sanktuarium kolebkowe z lunetami, nad środkową częścią nawy kopuła o narysie ośmioboku wsparta na pendentywach osadzonych na narożnych filarach. W pastoforiach strop płaskie. Wieżba dachowa niedostępna. Dachy kryte blachą stalową ocynkowaną. Posadzki lastriko; w nawie i babińcu z pasem podkreślającym oś cerkwi. Schody - zewnętrzne, główne boczne do zakrystii betonowe, jednobiegowe. Na chór drewniane, dwubiegowe, łamane z spocznikiem. Okna – prostokątne o półokrągłym zamknięciu ze ślusarką o wielopolowych podziałach (tambur) i witrażowym wypełnieniu w nawie i prezbiterium. W zakrystiach prostokątne, drewniane trójdzielne, trójpoziomowe. W fasadzie okrągłe – rozetowe. Drzwi – główne wejściowe drewniane dwuskrzydłowe, płycinowe, zewnętrzne do zakrystii jednoskrzydłowe drewniane płycinowe. Po chórze (w wypełnieniu arkad) drewniane, z półokrągłym naświetlem, płycinowe, częściowo przeszklone, wahadłowe.

Rzut - Cerkiew orientowana, założona na planie krzyża z krótkimi ramionami poprzecznymi i prezbiterium zamkniętym trójbocznie, do którego z obu stron domurowane kwadratowe pastoforia, o ścianach zewnętrznych zrównanych z ramionami nawy poprzecznej. Wejście główne w ścianie wschodniej boczne w północnej zakrystii.

Bryła - Zasadnicza część cerkwi jednokondygnacyjna, z dominującym na skrzyżowaniu naw ośmiobocznym tamburem, na którym osadzona jest cebulasta kopuła zwieńczona latarnią z cebulastym hełmem, na szczycie której krzyż na kuli. Tambur z podwójnym cokołem i szerokim profilowanym gzymsem wieńczącym. Lizeny podkreślają jego naroża w ścianach prostokątne okna zamknięte łukiem. Babiniec nakryty dachem siodłowym, boczne ramiona nawy dachem trójsпадowym, prezbiterium pięciopółlaciowym, zakrystie – pulpitowym.

Elewacje - Frontowa (zachodnia) dwukondygnacyjna, jednoosiowa, symetryczna. Naroża opiew pseudoprzyporami dwuskokowymi, przechodzącymi w prostą dekorację ramową okalającą trójkątny szczyt. Otwór wejściowy obramowany wysuniętym nieco przed lico portalem zwieńczonym trójkątnym profilowanym szczytem. Otwór drzwiowy prostokątny (pierwotnie z półkolistym naświetlem). Powyżej portalu okulus z prostą opaską, stanowiącą oparcie dla krzyża wykonanego w tynku.

C. d. opisu na wklepce

14. Kubatura	15. Powierzchnia użytkowa	16. Przeznaczenie pierwotne	17. Użytkowanie obecne
ok. 1459,5 m ³	ok. 190,5 m ²	obiekt kultu	obiekt kultu
18. Prace budowlane i konserwatorskie, ich przebieg i dokumentacja		19. Stan zachowania(fundamenty, ściany zewnętrzne, ściany wewnętrzne, sklepienia, stropy konstrukcyjne dachowe, pokrycie dachu, wyposażenie i instalacje)	
Po roku 1976 prowadzone były prace remontowe, które głównie skoncentrowały się na zmianie wystroju wnętrza świątyni. Wykonano także nowe tynki na elewacji.		dobry	
		20. Najpilniejsze postulaty konserwatorskie	
		Nie występują.	

21. Akta archiwalne (rodzaj akt. numer i miejsce przechowania)

24. Uwagi różne

22. Bibliografia

Słownik Geograficzny Królestwa Polskiego...
Rocznik Archidiecezji Przemyskiej. Album. Przemysł 1997
A. Pragłowska, H. Rychlik – Maryjo prowadź. Przewodnik po dziejach
Parafii Nehrybka. Nehrybka 2006

25. Opracował

tekst - Ryszard T. Łamasz, październik 2007

imię , nazwisko, data, podpis

plany, rysunki - Ryszard T. Łamasz, wrzesień 2007

imię , nazwisko, data, podpis

zdjęcia fotogr. Ryszard T. Łamasz, lipiec 2007

imię , nazwisko, data, podpis

miejsce przechowywania negatywów w zbiorach autora

Karta po wypełnieniu podlega ochronie na podstawie przepisów prawa autorskiego

26. Adnotacje i inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających)

23. Źródła ikonograficzne i fotografia (rodzaj , miejsca przechowania , sygnatury)

27. Załączniki

2 wkładki – opis, plan, zdjęcia

1. Miejscowość NEHRYPKA	2. Obiekt (nazwa jak w karcie) CERKIEW	3. Zawartość wkladki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego) opis, plan, zdjęcia
--------------------------------	---	---

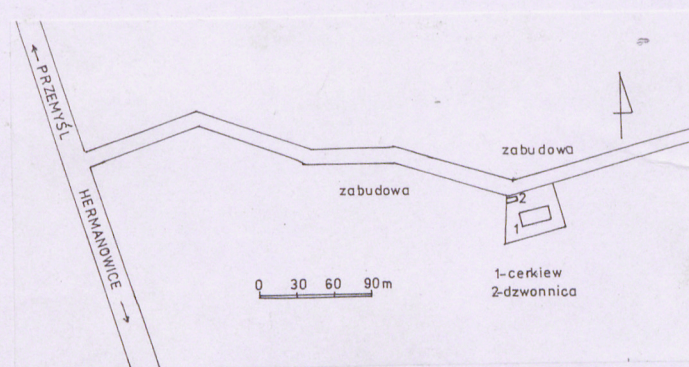
c.d. opisu z rubryki 13

elewacje - boczna babińca trójosiowa rozdzielona uskokowymi przyporami, pomiędzy którymi prostokątne okna o półkolistym wykroju z prostymi opaskami. W osi zachodniej blenda. Wydatny profilowany gzyms podokapowy przechodzi na ramię transeptu i na prezbiterium. Ściana szczytowa nawy poprzecznej jednoosiowa z oknem, jak w babińcu. Niższa o połowę zakrystia posiada prostokątne okno w ścianie wschodniej. Prezbiterium posiada naroża opięte uskokowymi – o charakterze dekoracji – przyporami. W bocznych ścianach okna zamknięte półkoliście.

Wnętrze - Za wejściem przedsionek, z którego prowadzą schody na chór, oddzielony od babińca arkadową ścianą o trzech przęsłach, z murowanym parapetem o prostej linii. Babiniec dwuprzęsłowy o podziałach wyznaczonych pilastrami, łączonymi na sklepieniu gurtym. Nad nawą rozpięta ośmioboczna kopuła wsparta na narożnych filarach.

Wyposażenie – Wystrój malarski ścian i sklepień współczesny. Autorem projektu był Maciej Kauczyński. Z okresem międzywojennym wiązać można ławkę z ozdobnie opracowanym policzkiem. Na zewnętrznej ścianie północnej babińca wmurowana tablica epitafijna Marianny Bielawskiej zm. 1825, żony właściciela wsi.

Instalacje - elektryczna, wod.-kan.

Wkładkę założył: Ryszard T. Łamasz, październik 2007 *R. Łamasz*

Miejsce przechowywania negatywów – w zbiorach autora

Elewacja frontowa - zachodnia

Prezbiterium, widok od strony
południowo-wschodniej

Elewacja boczna - południowa

Nawa - widok w kierunku
sanktuarium

Widok wnętrza w kierunku chóru

Sklepienie nad nawą

1. Miejsowość

NEHRYBKA

2. Obiekt (nazwa jak w karcie

CERKIEW

3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)

zdjęcia

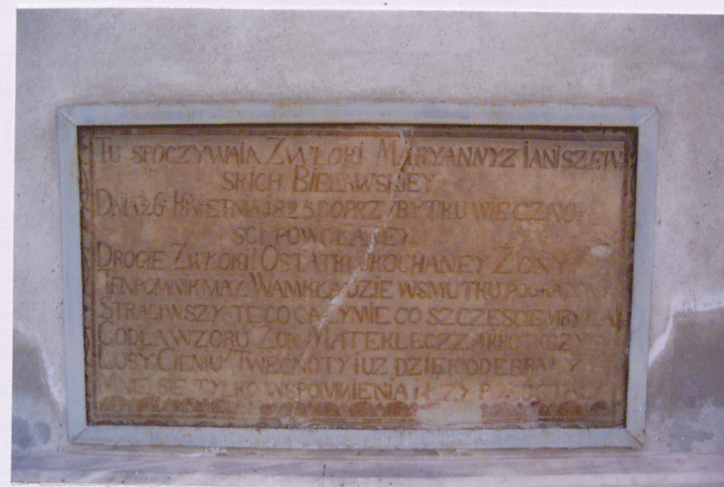
Witraż w oknie babinca

Figura św. Jana Nepomucena

Ławka w przedsionku

Tablica epitafijna Marianny Bielańskiej
na północnej ścianie babinca

Wkładkę założył: Ryszard T. Łamasz, październik 2007 *R. Łamasz*

Miejsce przechowywania negatywów – w zbiorach autora